

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lasten päivähoidosta annettuun lakiin lisättäväksi kasvatustavoitteita koskevat nykyistä täsmällisemmät säännökset.

Ehdotettu lainmuutos on tarkoitettu saatettavaksi voimaan heti eduskunnan hyväksyttyä sen.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Viime vuosisadalla alkanut lastentarhoiminta oli sääntelemättä aina vuoteen 1927. Tällöin voimaan tullut laki lastentarhain valtiotavasta (296/27) ei sisältänyt mitään säännöksiä toiminnan kasvatustavoitteista. Vuonna 1973 voimaan tullut lasten päivähoidosta annettu laki (36/73) on luonteeltaan puitelaki, joka antaa hallinnolliset ja taloudelliset puitteet lasten päivähoidon kehittämiselle. Päivähoidon yleinen kasvatustavoite sisältyy lain 2 §:n 2 momenttiin. Tämän mukaan lasten päivähoito on pyrittävä järjestämään siten, että se edistää lapsen kehitystä ja oppimismahdollisuuksia ja tarjoaa jatkuvan hoidon sinä vuorokauden aikana, jona sitä tarvitaan. Edellä mainittua kasvatustavoitetta on pidetty liian yleisenä, jotta se voisi ohjata käytännön kasvatus-työtä. Siksi 1970-luvulla on tehty valmistele- vaa työtä tavoitteiden täsmentämiseksi. Päivähoidon kasvatustavoitteita on käsitelty muun muassa varhaiskasvatuksen henkilökunnan kou- lutuskomitean mietinnössä (komiteanmietintö 1974: 15), sosiaalihallituksen asettaman työ- ryhmän päivähoidon kasvatustavoitteita koske- vassa alustavassa muistiossa 10 päivältä joului- kuuta 1974 ja lasten päivähoidon neuvottelu-

kunnan siitä 22 päivänä marraskuuta 1978 an- tamassa lausunnossa, kasvatustieteellisessä selvi- tyksessä alustavasta tavoitemuistiosta ja ehdo- tuksessa päivähoidon kasvatustavoite- rakennel- maksi 31 päivältä maaliskuuta 1977, kirkon kasvatusasiain keskuksen muistiossa päivähoi- don uskontokasvatuksen tavoitteista vuodelta 1976, esikoulukomitean mietinnössä (1972: A 13) ja kuusivuotiaiden kasvatusta- ja koulutus- toimikunnan mietinnössä (1978: 5).

Esitys pohjautuu lähinnä parlamentaarisen päivähoidon kasvatustavoitekomitean mietin- töön (komiteanmietintö 1980: 31) ja siitä han- kittuihin lausuntoihin. Lausuntoja on pyydetty muun muassa sosiaali-, terveys- ja opetusviran- omaisilta sekä valtiovarainministeriöltä, kun- tien keskusjärjestöiltä sekä alan ammattijärjes- töiltä.

Päivähoidon ja peruskoulun kasvatustavoit- teiden yhdensuuntaisuuden vuoksi on kiinni- tetty huomiota peruskoulun kasvatustavoittei- siin, joita on käsitelty peruskoulun opetussuun- nitelmatoimikunnan mietinnössä (komiteanmie- tintö 1970: A 4) sekä koululainsäädännön val- mistelutyöryhmän mietinnössä (komiteanmietin- tö 1981: 34).

Päivähoidon ja kotien kasvatuksen kiinteän yhteyden vuoksi on otettava huomioon myös holhouslainsäädännön lasten huoltajien antamaa

hoitoa ja kasvatusta koskevat säännökset. Näitä on käsitelty holhouslainsäädännön uudistamistyöryhmän ehdotuksessa (oikeusministeriön lainvalmisteluosaston julkaisu 4/1981).

2. Muutoksen syyt

Päivähoidon kasvatustavoitteita on tarkasteltava riittävän laaja-alaisesti. Kasvatustavoitteiden toteutumiseen vaikuttavat ratkaisevasti lapsen oman kodin ihmissuhteet, kodin kasvatusta- ja muut elinolosuhteet sekä kodin ja sen lähiympäristön mahdollisuudet toimia ihmissuhteita ja lapsen kasvua monipuolisesti tukevana ympäristönä.

Nykyistä yksityiskohtaisempia päivähoidon kasvatustavoitteita tarvitaan muun muassa seuraavista syistä.

Päivähoito on kotien kasvatusta tukevaa toimintaa. Kasvatusvastuu kuuluu ensisijaisesti vanhemmille. Päivähoidon kasvatustavoitteet voivat vaikuttaa myönteisellä tavalla myös lapsen omassa kodissa annettavan hoidon tavoitteisiin esimerkiksi kodin ja päivähoidon yhteistyön tai hoito- ja kasvatustehtäviin annettavan valmennuksen välityksellä.

Vanhempien tulee tietää, millaista kasvatusta lapsi saa päivähoidossa, ja olla yhteistyössä päivähoitopaikan kanssa.

Päivähoidon tehtävä on tukea lapsen kehitystä. Jotta päivähoito tukisi lapsen kehitystä monipuolisesti, on voitava varmistua siitä, että päivähoitotoiminta täyttää tätä koskevat laadulliset vaatimukset. Tavoitteiden avulla voidaan etukäteen huolehtia siitä, että toiminta on riittävän monipuolista ja että kasvatuksen eri alueet otetaan riittävästi huomioon.

Päivähoitoa järjestetään yhteiskunnan yhteisillä varoilla. Päätöksentekijöiden on tiedettävä, millaiseen toimintaan yhteisiä varoja käytetään.

Päivähoitotoiminnan tulee olla hyvin suunniteltua. Tavoitteet antavat selkeät mahdollisuudet toiminnan suunnitteluun. Lisäksi ne tekevät mahdolliseksi toiminnan jälkikäteen tapahtuvan arvioinnin eli sen toteamisen, missä määrin toiminta on vastannut sille asetettuja tavoitteita.

Päivähoidon kasvatuksen tulee olla yhden-suuntaista ja johdonmukaista kodin kasvatuksen ja koulun kasvatuksen kanssa. On voitava varmistua siitä, että koko kasvatusjärjestelmässä kasvatuksen tavoitteet ovat yhdensuuntaiset.

Erityisesti tämä koskee päivähoidon ja koulun kasvatusta.

Toiminnalle tarvitaan yhteisiä tavoitteita, jotta ne voisivat olla pohjana henkilökunnan koulutuksessa. Tämä koskee sekä ammatillista perus- että lisäkoulutusta.

Yhteisesti hyväksytyt yleistavoitteet antavat turvallisen pohjan vanhemmille, päätöksentekijöille ja päivähoidon työntekijöille näiden toimissa päivähoidon kehittämiseksi.

3. Ehdotetut muutokset

Päivähoidon tehtävää ja tavoitteita määriteltäessä lähtökohtana on kotien kasvatuksen tukeminen. Tavoiteasettelun keskeinen linja on, että päivähoidon kasvatusta on kokonaisvaltaista ja tähtää lapsen persoonallisuuden tasapainoiseen kehittämiseen.

Erityisen tärkeää on, että lapselle on turvattu jatkuvat, lämpimät ihmissuhteet, jotka ovat välttämättömiä lapsen perusturvallisuuden kehittymiselle. Hoito- ja kasvatustehtävään kuuluu tärkeänä osana lapsen mahdollisuus osallistua kehitystä monipuolisesti tukevaan toimintaan. Kolmantena tekijänä päivähoidon kasvatuksen onnistumiselle on pidettävä turvallista, kodinomaista ja lapsen kasvua rikastuttavaa kasvuympäristöä. Päivähoidon tehtävänä on myös täydentää lapsen hoitoa ja kasvatusta nimenomaan silloin, kun lapsi kasvaa epäsuotuisissa oloissa. Siksi päivähoidon eräänä tehtävänä on erilaisten taustojen huomioon ottaminen lapsen kasvatuksessa.

Kasvatuksessa on kysymys kulttuuriperinteen siirtämisestä kasvatuksen kautta uudelle sukupolvelle. Siksi päivähoidon kasvatuksessa on otettava huomioon yleinen kulttuuriperintemme.

Jotta lapsen persoonallisuuden tasapainoinen kehitys onnistuisi, on hoidossa ja kasvatuksen lähtökohtana lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukainen lapsen kehityksen eri alueiden riittävän monipuolinen tukeminen.

Koska päivähoito koskee alle kouluikäisiä lapsia, on hoidon asema kasvatuksen sisällöissä huomattava. Hoito ja kasvatusta eivät ole erillisiä asioita, vaan juuri hoidon antamisessa syntyy kasvattavaa vuorovaikutusta lapsen ja aikuisen kesken. Käytännössä kasvatusta on kokonaisvaltaista, jossa mikään kasvatuksen alue ei ole irrallinen. Yksilöityjen tavoitteiden merkitys on lähinnä siinä, että ne auttavat tarkis-

tamaan tärkeiden kasvatusnäkökohtien toteutumista ja ettei lapsen kehityksen kannalta tärkeitä kasvatuksen alueita laiminlyödä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että laissa mainittaisiin tavoitteet lapsen fyysiselle, sosiaaliselle ja tunne-elämän kehitykselle sekä esteettiselle, älylliselle, eettiselle ja uskonnolliselle kasvatukselle. Näitä tavoitteita on tarkasteltava lapsen hoito- ja kasvatusympäristön, kasvattajan hoito- ja kasvatustyön sekä lapsen toiminnan ja kasvun kannalta erikseen.

Edellä selvitettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi ehdotetaan lasten päivähoitosta annetun lain 2 §:n 2 momenttia muutettavaksi ja lakiin lisättäväksi uusi 2 a §.

4. Taloudelliset vaikutukset

Muutoksesta ei aiheudu välittömiä kustannuksia valtiolle eikä kunnille. Kustannusvaikutukset liittyvät päivähoiton laadulliseen kehittämiseen tavoitteiden toteuttamiseksi.

5. Voimaantulo

Ehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan välittömästi eduskunnan hyväksyttyä lain.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

lasten päivähoitosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lasten päivähoitosta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (36/73) 2 §:n 2 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

2 §

Lasten päivähoito on pyrittävä järjestämään siten, että se tarjoaa lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopivan hoitopaikan ja jatkuvan hoidon sinä vuorokauden aikana, jona sitä tarvitaan.

2 a §

Päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten koteja näiden kasvatus-tehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä.

Päivähoidon tulee omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvu ympäristö.

Lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti päivähoiton tulee yleinen kulttuuriperinne huomioon ottaen edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 1982

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Katri-Helena Eskelinen

Laki

lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten päivähoidosta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (36/73) 2 §:n
 2 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

 Lasten päivähoito on pyrittävä järjestämään siten, että se edistää lapsen kehitystä ja oppimismahdollisuuksia sekä tarjoaa jatkuvan hoidon sinä vuorokauden aikana, jona sitä tarvitaan.

 Lasten päivähoito on pyrittävä järjestämään siten, että se tarjoaa lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopivan hoitopaikan ja jatkuvan hoidon sinä vuorokauden aikana, jona sitä tarvitaan.

2 a §

Päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä.

Päivähoidon tulee omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö.

Lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti päivähoidon tulee yleinen kulttuuriperinne huomioon ottaen edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta.

 Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 198 .
